

(toto sa vo skutočnosti tiež deje na pr. zákonom o ochrane vkladateľov a podľa reči min. Dra Engliša k zástupcom peňažníctva, bude sa diať vo zväčšenej miere; bolo by si len prať, aby fúzie sa dialy najmä s ústavmi slovenskými.)

2. Aby obchodníci, priemyselníci a živnostníci tunajší už raz vyšli zo svojej konzervatívnosti a priklonili sa k ústavom slovenským.

3. Aby vláda systematickou, Slovenskuprajnou politikou podporila slovenský priemysel a živnosti.

4. Aby dane byly uvedené na mieru, aká je v zemiach českých.

5. Aby vláda podporovala plánovité sriaďovanie záložní, šporitelien, a hlavne družstiev hospodárskych a úverných a aby ľud slovenský bol upovedomovaný o osohu, ktorý má z takýchto zariadení.

6. Aby bány a ústavy slovenské samy prevádzaly propagandu pod heslom »svoj k svojmu!«.

Pri terajšom systéme hospodárskom je zdravé a silné peňažníctvo základom blahobytu ľudu aj štátu a preto je si len priať, aby naše slovenské peňažníctvo vzkvétalo a rástlo!

Z P R Á V Y.

Vis formae. *Ve veřejném životě žádáme si vždy určité formy. Tím více požaduje se tento formalismus v životě právnickém. Pokud tento formalismus nepřesahuje určité míry a nejeví se nám jako výstřelky proti správnému demokratickému řádu, můžeme mluvíti o zdravém formalismu. Je nutno si uvědomiti, že také řada úkonů zcela mechanických, ale velmi důležitých, aby se zjednodušila práce, je této povahy a zahrnujeme ji často pod titul »praxe«. A stejně tak, jako právník nemající praxe, je ve veřejném životě právnickém nemožný, anebo aspoň méně potřebný, tak i ten, kdo nedovede zachovati určitých forem značně si ztěžuje své postavení. Ba leckdy se zdá, že právě demokratická společnost je bedlivější na zachování těchto společenských forem, než bývala stará. Tato totiž k jejich dodržení donucovala, oně jsou samořejným požadavkem. Proto překvapí velice, je-li si ještě dnes ztěžováno do toho, že právě se strany právníků nedodržují se tyto formy. Ať jde o právníka ještě studujícího či hotového, úředníka, právě jemu by mělo záležeti, aby přísně dbal demokratických forem. S výchovou je nutno začíti včas. Nelze trpěti, aby se přenášely na fakultu nešvary, které by byly stíhány tresty na střední škole, jen proto, že akademická svoboda usnadňuje jejich tropení, jako je na př. pozdní příchdo do přednášek, odcházení před koncem, mluvení při přednáškách, hlučení na chodbách*

a pod., jako nepromineme právníkovi-úředníku pánovité chování vůči stranám. Stejně tak, jako vlídný úředník se stranou třebaš značně prudkého temperamentu vyjde lépe, tak i právník student snadněji projde-leckterým úskalím životním, zachová-li nutné předpisy společenské. S l u š n í právníci mají právo a dokonce povinnost dbáti o toto *ius non scriptum*, protože odium pro hrubý výstřelek stihá celý stav. Často dnes slýcháme na podobných stížnostech. A kromě toho stýská si často veřejnost na nedbalé a špatné vystupování, špatný, nejasný přednes právníků ve veřejném životě činných a proto lze s radostí uvítati zprávu, že na pražské fakultě právnické bude zřízen jakýsi lektorát řečnictví a vedením jeho bude pověřen proslulý býv. herec a profesor deklamace na pražské konservatoři Jaroslav Hurt.

Ministr JUDr. Lev Winter padesátníkem. Sociální ústav republiky Československé vzpomněl dne 26. ledna 1926, v předvečer narození ministra Dra Wintra, slavnostní schůzi jeho padesátní.

Schůzi zahájil místopředseda Sociálního ústavu prof. Dr. Macek, načež generální tajemník Dr. Štern pojednal o čínorodé práci a o životním díle jubilantově, poukázav zvláště k tomu, že Dr. Winter má velkou zásluhu o založení Sociálního ústavu. Prof. Dr. Schoenbaum zmínil se pak o práci Winterově na poli sociálního pojištění a ocenil zásluhu jeho o zdárný vývoj sociálního pojištění v Československu Dr. Jindřich.

Zákoné předlohy sociálního pojištění úřednicko-zřízeneckého budou vládou včasné vyřízeny. Dle informací z vládních kruhů má vláda v programu vyřízení jak novelisace pensijního zákona, tak i nového nemocenského zákona úřednicko-zřízeneckého tak, aby oba zákony nabyly platnosti 1. července 1926. Nyní se pracuje na dávkové části zákona pensijního a organizační části zákona nemocenského. Včasné vyřízení pensijního zákona závisí na technickém zpracování, které vede prof. Dr. Schoenbaum; dohotovení předlohy nemocenského pojištění čeká již jen na dohodu v části organizační. Dr. Jindřich.

Jazyková nařízení. Téměř plných šest let po vydání ústavního zákona jazykového byla vydána nařízení ku provedení jeho vládním nařízením ze dne 3. února 1926 č. 17, sb. z. a n. Tolikrát předpovídané jich vydání stalo se tedy posléze skutkem a dlužno uznati, že vydání jich bylo nanejvýš žádoucí. I když jazykový zákon obsahoval předpisy přímo působící a to namnoze i tam, kde poukazoval na podrobnější provedení nařízením, přece právě ta okolnost, že taková nařízení vydána býti měla, a vydání jich stále bylo očekáváno, působila, že nynější stav byl pokládán za jakési provisorium o němž nebylo známo, jak dlouho potrvá a čím bude nahrazeno. — Na místě rámcových předpisů jazykového zákona nastupují předpisy podrobné, takže možno konečně nyní říci, že jazykové právo pro největší obor veřejného života upraveno jest. I to jest již samo o sobě velikou výhodou, nejen pro příslušníky jazyka státního, nýbrž i jazyků menšinových, třebaš i s tím neb oním předpisem nebyli spokojeni, neboť odstraňuje se tím stav právní nejistoty, za které platná úprava této materie musila býti zjišťována z největší části pouze obtížným výkladem nemnoha norem rázu značně všeobecného. — Tím ovšem nemá býti řečeno, že byly nyní odstraněny všechny pochybnosti — mnohý předpis nařízení nevyznačuje se právě největší jasností, takže i nyní bude ponecháno pole dosti široké výkladu, ale přece může nyní každý interesovaný přehlédnouti v celku, jak daleko sáhá jeho právo, co jest oprávněn požadovati, oč se má opřít. Ze tyto okolnosti jsou významné zejména pro příslušníky jazyků menšinových, toho si tito jak se zdá dosud neuvědomují.

Narizení vylino rámeč daný ústavním jazykovým zákonem, způsobem v podstatě uspokojujícím, snažíc se uskutečnití zásady, na nichž jest jazykový zákon vybudován: zabezpečití všestrannou možnost pro uplatnění státního jazyka a poskytnouti při tom jazykovým menšinám přiměřenou ochranu. Posuzujeme-li je zcela klidně, musíme uznati, že poskytlo menšinám mnohé cenné výhody, jichž dosud neměly. Předpisy mající za účel usnadnití stranám styk se soudy a úřady umožňují stranám, že dostane se jim informace a že budou slyšeny ve svém jazyku, i když jim ten, který orgán neúřaduje, a mohou se obrátiti i na státní úřad, aby jim vyřízení, jemuž nerozumějí, přeložil, a podobně i obce mohou použití prostřednictví státních úřadů, aby mohly dostáti své povinnosti, vyřizovati podání došlá ve státním jazyku.

A tu jest zajímavé, jak možno posuzovati z nedávných projevů, že nespokojenost zvláště na straně německé, neobrací se ani tak proti tomu, jak byla vymezena působnost jazyka německého a jiných jazyků menšinových, nýbrž hlavně proti předpisům, stanovícím, kde všude možno neb nutno použití jazyka státního. Jest ovšem možno uvažovati o tom, zda zásada, že vydá-li se nějaké vyřízení neb rozhodnutí v jazyku menšinovém, musí býti, až na výjimečné případy vydáno zároveň též v jazyku státním, nebyla příliš rozšířena na úkor ekonomie úřadování, a zda tím nebudou jednotlivé úřady příliš zatíženy, a zda by bez újmy zájmů státního jazyka a jednotnosti správy nemohly býti rozšířeny případy, kdy vyřízení možno dáti pouze v jazyku menšinovém. Než zde jest striktní předpis § 2, odst. 3. jazykového zákona, který ovšem počítal zajisté s tím, že bude provedeno župní zřízení, za něhož by se zásadně soudní okres shodoval s obvodem okresního úřadu, a nedocházelo by tak k oněm anomáliím, ke kterým dojde nyní. Posuzujeme-li narizení jako celek, možno mu vytknouti přílišnou kasuističnost a místy příliš komplikované a zaklausulované vyjádření normované zásady, jež brání, aby se mohly tyto zásady rozložití v jednoduchá, každému snadno pochopitelná hesla, aby nebylo nutno při řešení každé otázky zkoumatí předpisy do posledních puntíku.

A zbývá ovšem čl. 99. — o povinnosti k jazyku státnímu v případech zvláštních. Mnoho se mu může vytknouti. Již jeho umístění mezi závěrečnými ustanoveními, se kterými nemá ovšem nic společného, leda že by tím mělo býti vyjádřeno, že byl připojen až naposled, když ostatní části již byly hotovy. Vyvolán byl známým rozhodnutím nejv. správního soudu o užívání jazyků v živnostech hostinských a vědělo se, že to při tomto rozhodnutí nezůstane. Odpomoc však měla býti hledána cestou zákonodárnou a nebylo třeba vpravovati do jazykového narizení takovýto kaučukový paragraf, odchylující se úplně od ostatního jeho obsahu i samého jeho účelu. Těžko též hledati pro tento předpis zákonný podklad. V jazykovém zákonu jej nenajdeme a ani § 128. ústavní listiny nelze naň použití, nehledě k tomu, že vládě zajisté nepřísluší, aby zásady v tomto řu vytčené blíže prováděla narižením.

Svou přílišnou všeobecností a pro možnosti jež se v něm skrývají, způsobil tento jediný článek, že odpor proti celému narižení bule jak se zdá větší, než jak by to pro svůj obsah zasluhovalo. I zde platí: méně bylo by více.

—je.—

Národní banka československá. Národní banka československá zahájí konečně svou činnost. Význam této události je spíše formální než věčný: to co bylo dosud považováno za provisorium, nahraňuje se definitivem. Bankovní úřad ministerstva financí nahraňuje Národní banka československá. Psáti o nové Národní bance československé, znamená psáti v prvé řadě nekrolog Bankovního úřadu. Bankovní úřad ministerstva financí, který dosud vykonával funkce cedulové banky, vytvořil již určitou tradici pro československou cedulovou banku. Jeho politika, třebaš byla brána někdy v pochybnost, vyznačovala se pevnou linií a výsledky, jakými se mohly honositi jen staré cedulové ústavy s bohatou zkušeností. Může naplniti tedy jen uspokojením ta okolnost, že přeměnou bankovního úřadu na Národní banku československou

nebude porušena kontinuita dosavadního vývoje našeho cedulového ústavu. A přece čekají Národní banka československou úkoly, které budou vyžadovati nejen opatrnosti, nýbrž i účinné iniciativy.

Bankovní úřad ministerstva financí získal si neocenitelné zásluhy o naše hospodářství tím, že vtělil ve skutek stabilitu naší koruny, a tím i stabilitu celého hospodářství. Bylo k tomu potřeba cílevědomé politiky a neústupné taktiky a je ctí Bankovního úřadu, že neztratil svého cíle s očí a že volil prostředky účelné, aniž by se dal zakřiknouti. Měnová stabilita předpokládá stabilitu finančního hospodářství. Avšak i když se snahy o rovnováhu finančního hospodářství setkávaly s úspěchem, neposkytovaly přece úplné záruky pro stabilitu měnovou. Proto byl Bankovní úřad nucen sáhnouti k prostředku ryze mechanickému a ovládnouti úplně nabídku a poptávku po Kč, zmonopolisováním devisového obchodu. Podařilo se to sice a měnově osvědčilo, avšak devisový trh byl tím značně podváznán. Přes to i toto podváznání bylo po výstřelcích spekulacních zdravé, avšak opatření toto bylo jako dočasné učiněno za výjimečných poměrů a je jasné, že nedá se za normálních poměrů držeti v plném rozsahu. Přechod od vázaného devisového trhu k volnému bude jistě nesnadným úkolem a bude vyžadovati velké prozíravosti, aby Národní banka československá uvolnila devisový trh, aniž by tím vydala Kč na pospas spekulaci. Bude nutno hledati nové cesty, jak ovládnouti nabídku a poptávku po Kč.

V souvislosti s tím jest další úkol našeho cedulového ústavu. Úkolem každé cedulové banky jest nejenom politika měnová, nýbrž i politika úvěrová. Obě tyto politiky spolu souvisí, jsou v příčinné souvislosti a v normální době mají se doplňovati. U nás Bankovní úřad věnoval se cele politice měnové, politika úvěrová byla celkem pasivní, poněvadž omezovala se na to, aby úvěry nebyl poškozován měnový kurs. Vina ovšem byla také v poměrech, které se vymykaly běžným pojmům úvěrové politiky předválečné. Jisto však je, že svou abstinencí Bankovní úřad zbavil se sice nepříjemných závazků a risků, které sebou nese funkce cedulové banky jako pilíře úvěrového systému, avšak na druhé straně ztratil vliv, který na peněžní trh jinak touto funkcí cedulový ústav vykonává, takže jeho eskontní politika zůstává často bez odezvy na peněžním trhu. Bude úkolem Národní banky československé vybudovati znovu svůj vliv na peněžní trh obnovením úvěrové spolupráce mezi peněžními ústavami a cedulovým ústavem tak, aby úvěrová hierarchie od průmyslu přes banky k cedulové bance byla opět úplná. Bude to nejen v zájmu prestiže Národní banky československé, nýbrž i v zájmu nerušeného hospodářského vývoje, který tímto dosavadním nedostatkem úvěrové struktury zřejmě trpí. Neboť nehledě k tomu, že banky, nemohouce se spolehnouti na reeskont u cedulového ústavu, jsou nuceny spoléhati každá na sebe, čímž trpí vzájemná solidarita všech složek národního hospodářství, která je pro zdárný jeho vývoj nezbytná, vzbuzuje již nedostatek úvěrového centra sám o sobě nejistotu, která je na překážku zintenzivnění peněžního trhu.

Jest samozřejmo, že tato nová úvěrová politika bude vyžadovati nejen velké znalosti poměrů, ale i teoretických předpokladů, aby vyhovovala plně potřebám všech složek hospodářského života. Očekává se, že zejména nové vědecké oddělení, které bylo dáno Národní bance československé do vinku, splní naděje, které se do něho kladou a bude dělati čest svému americkému vzoru, neboť výzkumné oddělení Federal Reserve Boardu může se opravdu honositi tím, že vytvořilo vědecké základy pro úvěrovou politiku, a že jeho vědecké závěry, které z bohatého statistického materiálu vyvodilo, opravdu byly skutečnosti potvrzeny jako správné. Hledíme-li k tomu, že Federal Reserve Board je institucí poměrně velmi mladou (a snad právě proto), je to výkon úctyhodný.

A ještě několik slov k závěru: Vytyká se často našim politikům, že finanční politice se nevěnují a že jí dokonce nerozumějí. Bankov-

nimu úradu nebyl tento nedostatok na škodu, neboť jeho snahy aspoň nebyly kríženy tou našou malichernou bezobzorovou stranickosťou. Bylo by si práti, aby také v Národni bance československé vlivy politiků byly omezeny na míru co nejmenší tak, aby nevědomost politiků byla jí požeňnaním, nikoli kletbou.

Z amerického zákonodárstva. Jeden zo »Zakládajúcich otcov Spojených Štátov« v debate o ústave priznal sa, že mnohosväzkový kodex práva je jednou z nepohodností, ktoré sú nutne spojené s výhodami slobodnej vlády. Keby bol býval predvídal, že koľko bude tých sväzkov, iste by nebol býval užil tak nežného slova, ako nepohodnosť, lebo záplava tohoročných štatútov 40-ich štátov, ktoré chcú v živote uviesť, dosahuje impozantného čísla 13.000.

Čím viac je potisknutého papiera, tým väčšia pauza sa dopriavajú, sa nové štatúty tiež náboženskými výdavkami, nákladmi na rôzne výbory, a platni zákonodárneho sboru, prevádzaním obchodu, vykonávaním rozsudkov a všetkým možným, s čím sa v každodennom živote potkávame.

Veľká väčšina tejto úžasnej spústy právnických slov je púhym prištipkovaním k už jestvujúcim kodexom a znovu plátajú už zaplátovanú masu práva i keď nie vždy zručne, tak aspoň veľmi horlivo a s chuťou.

Na každej schôdze zákonodárneho sboru sú navrhované zákony, ktoré sa týkajú školstva, verejného zdravotníctva, bánk a železníc a na týchto si noví zákonodárcovia lámu svoje prvé zuby, ale mimo týchto stabilných predmetov porád sú tu aj nové, ktoré podliehajú móde práve tak, ako róby alebo účes. Zákony namierené proti automobilom sa stávajú celkom passé, teraz keď majú byť filmy cenurované a krášliace inštitúty regulované.

Na príklad senátor Wray zo štátu Washington je tohoto roku pyšným otcom zákona, ktorý opravňuje, aby sa v školách vyučovalo umeniu frizérskému a massáži tváre a dovoľuje osobám, aby sa v tom cvičili a predpisuje pokuty pre rušenie.

Rádio ignoruje hranice štátov a je akosi mimo zákonodarnú moc, ale rugelácia hodín, kedy sa môžu prepúšťať do susedstva hlasy chytané zo vzduchu, je dernier cri v legislatíve tohoto oboru.

A stále nám zbýva ešte množstvo návrhov veľmi zvláštnych. Connecticut navrhoval 4 dolárovú daň pre každého mládenca, starú pannu a cudzinca. Zdanenie slobodných voličov nie je novou vecou, ale postaví ich do jednej rady s cudzincami, zdalo sa byť nepatriotickým a návrh bol prehlasovaný. Arizona, ktorá je kludným štátom, dožaduje, aby železnice opatřily svoje lokomotivy automatickými zvoncami. Tennessee prijala 10% daň z odpredaja tabáku. Illinois ponúka 1000 dolárov odmeny bárs ktorému mužovi, žene, alebo dieťaťu, ktorý chyti, alebo zabije bankového zlodēja a Kansas zdaňuje užívanie — nie predaj — gasolínu okrem u traktorov na farmách.

Missouri si vymienilo, aby mäsiari, ktorí predávajú mäso košer a iné, to mali jasne vo výkladoch a na reklamách označené a Ohio chcelo uzákoniť, aby každý učiteľ čítal hlasite 10 veršov z Bible denne, ale proti tomuto návrhu podal guvernér veto.

Závažnosť vzdelania je rozmanite akútna v zákonodarných sboroch a 10 biblických veršov v Ohio nestojí osamotene. V inom štáte navrhli memorovanie desiatich prikázání a ústavy U. S. A. ako podmienku absolvovania nie len verejných, ale i súkromných škôl.

Okrem týchto málo výstrelkov zákonodarstvo všetkých štátov je uniformné, len sa rozširuje z roka na rok a vymýšľa si nové cesty, ako by zdanilo svojich poplatníkov čo najrôznejšie a vypisujú sa dane na benzín, živýkacú gummu a tabák k najväčšej dani z prijím.

(—jath)

Praktičnosť normatívni theorie. Recensent Vědecké ročenky právnické fak. Mas. univ. v Právniku (roč. 65. č. 2.) dotýká se u příležitosti článku prof. Weyra otázky dosahu a kompetence normatívni theorie.

Je zjevné, že není jejím zásadním odpůrcem a má porozumění pro její filosofický podklad i pro její negativní, očistný význam ve vědě právní. Nesouhlasí s ní však tam, kde se tato teorie snaží řešiti konkrétní otázky právnícké. Myslí, že tím překročuje meze svoji kompetence a má obavu, že se tím poruší její logická stavba. Vidí-li autor zmíněné recenze v normativní teorii jako ve většině filosofických nauk o právu tendenci k rozpínavosti, bylo by možno naopak v názoru autorově viděti typickou obavu před zasahováním do jejich sféry se strany nějaké obecné filosofie či metodologie. Zdá se však, že si autor neuvědomuje dosti jasně ostrý rozdíl mezi normativní teorií a ostatními právními filosofiemi: ona jest formální filosofii práva, t. j. teorií o poznávání právníckém, noetikou právní vědy. A z toho důvodu nejen chce, ale musí býti »praktickou« t. j. musí podávati principy a formy poznávání právníckého a to kteréhokoliv a při řešení jakéhokoliv problému. Normativní teorie není dosud hotova a nevypracovala zejména dosud metodologii poznávání normativního, ale snad někdy k tomu dospěje. Celá řada problémů, které má na mysli recensent, byla řešena ne normativní teorií — jakoby nějakou doktrinou materiální, — nýbrž na podkladě a za předpokladu jejich formálních principů. Tak zejména autorem zmíněná otázka delegace moci zákonodárné. Vedle těch (recensentem vzpomenuťých) autorů, kteří na podkladech normativních řešili otázku přípustnosti delegace kladně, řešili ji jim na těchže podkladech záporně (tak sám Kelsen; u nás Petržíla). Je patrné, že normativní teorie jako taková nemá jednoznačného řešení.

Lze pochybovati o správnosti principů normativní teorie i o správnost řešení těch konkrétních problémů jejími stoupenci, nelze však pochybovati při řešení těchto problémů o kompetentnosti formální teorie, která chce podati neotické základy a metodologické organon právní vědy.

K debatě o české literatuře právnícké. Poznámka redaktorova. V Časopise pro právní a státní vědu roč. VIII., 1925, seš. VIII. na str. 301—2 univ. prof. Sedláček promluvil o některých neblahých a trapných zjevech nynější české literatury právnícké. Hlavní stížnosti vede do referátů a kritik v našich právníckých časopisech. Tu je s velikými díky zaznamenati jako uznání naší práci, že prof. Sedláček pochválil naši referentskou rubriku snažící se co nejúplněji registrovati novinky našeho právníckého knižního trhu. Ovšem jako s díkem tuto pochvalu přijímáme, stejně jsme si plně vědomi všech svých nedostatků a bude jistě naší nejpečlivější snahou, pokud možná nejdříve všechny dosavadní závady napravit.

Na poznámky prof. Sedláčka reagoval kol. —ř. v Právniku roč. LXV., seš. 1, str. 36—7. Poukazuje zejména na neblahý zjev jakéhosi »Gründérství«, které se zahrnídilo v naší poválečné literatuře a které dalo vznik řadě časopisů navzájem si konkurujících na škodu věci samotné. Všimá si snahy po speciálních časopisech omezených na určitý výsek věd státních a zároveň vyslovuje se také o oprávněnosti časopisů neomezujících se na určitý obor. Ztěžuje si, že našim těmto časopisům chybí většinou pevný program a že pak máme příliš mnoho časopisů obecného rázu. Tento nedostatek se pak projevuje nejzřetelněji v literární rubrice. Poněchávaje na pozdější dobu podrobnější rozbor těchto otázek velmi ožehavých zmíním se tuto jen o dvou poznámkách »Právníka«. Především vytýká se v něm, že jednak časopisy plní v literární rubrice zcela nesoustavně jen malou část svého programu, podle zálib omezeného kruhu osob, které jsou právě ochotny referovati. Nesnáze v evidenci — a to samozřejmě velmi přesné a rychlé! — periodické literatury jsou známy, vždyť na př. náš úřední Bibliografický katalog přináší výkazy o knihách až o rok později. Knihkupectví a nakladatelé vůbec pak nemají přehledu o literatuře právnícké. Dále pisatel vytýká, že »jednak čítáme v různých

časopisech referáty a kritiky těchže osob o týchž spisech, referáty, jež by mohly býti jednou sledovány jako různé verše starých legend.« Na tuto výtku odpovídám prostě poukazem, že chyba není v těchto referentech, nýbrž v neorganisovanosti redakce, pokud jde o hlídku literární. Ale hlavně je velmi snadno možno, a jistě také se tak vždy stává, že referáty tyto byt' o téže knize a od téhož referenta v různých časopisech budou vždy přizpůsobeny programu každého časopisu. Tak na př. podá se o knize stručně upozornění ihned po vyjití do denního listu, do »Všehrd« napíší se kritické poznámky, do »Sborníku věd právních« podrobná vědecká kritika a rozbor knihy, tedy v podstatě totéž, ale vždy s jiného hlediska. Že pak se vyskytnou stejné obraty slohové, je nasnadě. Tedy každá redakce musí uvítati takovéto referenty, kteří pečlivě sledují svůj obor, nechce-li se obmezovati, jak se někdy stává, na otiskování reklamních doporučení jí nakladatelem dodaných. Kromě toho tento druh referentů mívá i tu dobrou vlastnost, že získal si dlouhou praxí velikou rutinu a tak dovede v několika větách podat' nejnütnější kritiku, zatím co jiní tolik toho nevysvětlí ani v celých stránkách.

Vedle této poznámky je však v glosách »Právnicka« ještě jedna zajímavá věc. Nelze ovšem hned říci, třebas pisatelem byl jeden z redaktorů listu, zda je to mínění celé redakce. Kolega — ř. se totiž přimlouvá za takové řešení krise, že jestliže nouze někde si vynutila faktické obmezení, nahraditi toto obmezení obmezením vědomým. A praví se tu doslovně: »Časopis Právnick nemusi se této operace obávat. Program si vymezil v poslední době častěji a chce i nadále sloužiti potřebám právníků judicialistů.« Je to nově vymezení programu tohoto našeho nejstaršího listu právníckého, které neodpovídá ani podtitulu listu, ani nebylo tak stilisováno ještě před pěti léty při jubileu šedesátém (roč. LX. 1921, str. 28). Tehdy třebas právníci judicialisté byli tu prohlášeni za hlavní přátele listu, přece se udržovala původní tése o »právníckých novinách«. Těžko je říci, máme-li tohoto kroku litovati, či jej vítati. Kdyby se stal Právnick časopisem přísně judicialistickým, vyplnil by tím stále ještě velikou a citelnou mezeru v naší literární produkci. Naopak však těžko bychom se loučili se starou tradicí našeho prvního listu právníckého, představujice si, že nemáme nijak nazbyt právníckých časopisů s programem obecným, protože by pak zbyl jen Časopis pro práv. a stát. vědu, Právny Obzor a nejmladší z nich náš »Všehrd«.

Kde tedy hledati původce nesnázi, krisí? Mnoho jistě chyb bylo a je dosti nedostatků v redakcích a hlavně v tom, že přetížení redaktorů nemohou stačiti na svůj úkol. Ale není také vina a to velmi značná na druhé straně? Vizme malý příklad: Všehrd má nyní asi 2400 čtenářů. Předplatné naň je nepatrné a přece kolik by doopravdy mohl mítí odběratelů! Tak je tomu i v jiných časopisech, ale to je již kapitola samostatná, s prvými poznámkami nesouvisející.

Dr. František Č á d a.

LITERATURA.

Obecný občanský zákoník platný v Čechách, na Moravě a ve Slezsku se zákony doplňujícími. Upraveno péčí JUDra Karla Nováka, JUDra Antonína Švehly, JUDra Jaromíra Basche a JUDra Jiřího Edeisteina. Praha, 1926. Nákladem spolku československých právníků »Všehrd«. Cena neoznačena. — Potřeba a to jak v praxi, tak při studiu, aby bylo vydáno české znění občanského zákoníka, platného v historických zemích československé republiky s inkorporovanými územími spolu se všemi změnami nastalými dobou, přiměla vydavatele, jak čteme v předmluvě, k tomu, aby vzali na se tuto záslužnou, ale také velmi obtížnou a zodpovědnou práci. Vydavatelé jsou si plně vědomi obtížnosti svého díla, jakož i oprav, jichž snad tu a tam bude vyžado-